

Самана таппи

Сёне ёметсем парнелекен кафе

Елчэк районёне хастар та маттур, пусарулла та мал ёмётлө, умне лартн тёллеве чна саварас тесе нимёлне йывәрләрхан та хәраман хәраёмсем пур. Патрекек ялөнчи Татьяна Теплова шпәх савсен йышёнчен. Нумаях пулмасть вәл хайён сутә ёмётне пурнәса кертнө: Елчөкре «Мечта» кафе уснә.

Төрөсципе, малтан та кафе тытса тәһә-ха вәл, пысәках мар лавкка та пулнә. Сав сурта тара илнө Татьяна Николаевна, аренда укисне пәрмай үстерсе пынәран урәх вырән шырама пусланә. Хайне килшөкөннине – пурәнмалли суртсенчен аяккарах вырнашине, тәрлө яува паллә тунә чухне никама та кансөрлес мар тесе – тутас ёмөтпе район центрёле темисе хут та савәнаса тухнә. «Сельхозтехника» суртне туняма сөнсен килшөнө: сүл хөрчинөх вырнасна вәл, машинапа көме-тухма та меллө. Татьяна Николаевна автомобильё 16 сүл үрөт, сәвна май сак самантсем водительсемшән мән тери пөлтерешлине лайәх пөлөт. Чән та, асәннә суртә аукцион урлә тунянса савәнәш туйәмө кәшт төкөсмленнө: чылай вәхәт ху-сәсәр ларнәскер юханма пусланә-сөк. «1-мөш хута көме те хәрүшәччө. Ана иртнө ёмөрөн 70-мөш сүлөсен вөсөнчепле

• Татьяна Теплова /сылтәмра/.

пөрре те юсаман иккен», – аса илет предприниматель. Йывәрләнхөне парәнтарма хәнәнәскер өсе пусаннә: кирлө мар япаласене турттарса тухнә, сурта төпрен юсама пикеннө, әна газпа хутса йшәтмалла тунә... 676 тәваткал метрлә суртән пөрремөш хутөнче сур сүлтән «Мечта» кафе уснә. Иккәмөш хутра кәсөх юсав өсөсем вөсөнмелле. Унти лаптәксене тара пама йшәннә. Юсавра чи пахаләлхә строиматериалсемпе сөс уса курнә. Тен, сәкна пулах-тәр күнти лаптәксенчен чылайшөне арендәна илес төллөвлө йшәннә. Пәринөне умә-сырла курттәмән сутма пусланә та ёнтө. «Мечта» кафе Сөнө сүл умән ёсleme тыгәннә. 2014 сүла пөр ведомство өсчөнөсем шпәх сакәннә кәтөсе ифне. Раштав типли тухсан кафенө савәнәслә лару-тәрура уснә. Сәв мөроприятирө район ертүлөхө Татьяна Теплована

көрлет, суралнә кун /юбилей/ паллә тәвәсчө е чылай сүл пөрле пуранәкансөне кәмөл, ылтән... туйпа саламәләсчө. «Аслә типө вәхәчө пусланчө те – кафеөе пысәк өсчө-сикчө йөркелөс текен йышлә пулмө. Савәннә сәк тапхәрнә «Вөчөр 80-ых» йышши мөроприятисөне сөм, сәмаркәсем валли диско-көкәсөне ирттермө йышәннә-мәр: артистисөне чөнсөх, мала-рах билет сүтәсә», – төллөвөсөмө паллаштаратө Татьяна

Николаевна. Малашләх планөсө чәнласах та пысәк предпринимәтелөн. Сынсем йитнәрән уйрәм пулөмсөм тәвәсшән: кәнтәрла апатланма килөкен йышлә кунта, чылайшөне ёсчө кәласусөне йттисем илтмелле мар сүтөсе явас килөт. Вәхәт иртнөсөмөн кафеөе пицца, суши туса сүтәсшән, тәрлө коктейл сөмө тытәнәсшән. «Пирөн территория пысәк, сәвна май кунта кәмака тәвәс, унта кәпәртма, шүрпө пөсөрес кәмәл пур. Төн, эрнөре пөр кун сәк сөмөссөне хәтәрлөмелли кун тесе йышәннәпәр», – кәласәвә тәсәт чәтәмләхнә уйрәлөс тәракан хәраям. Пусланә өсе яланах вөсөне ситермө хәнәнә вәл, пилөк хөрне те сәлла вөрөннө. Чи кәсөнни Эвелина амәшөпе пөрле ёслет. Пөрпөрне пулшәса та хавалантарса пырәсчө вөсөм, кәсәклә шухәш суралсан әна пурнәса кертмө тәрәшәсчө. Савәннәх туртәннә те халәх «Мечта» кафеөе: унта тутлә апат синипө пөрлөх мөн те пулпун сөннинө те курма-тутанма пулатө.

■ Ирина КЛЕМЕНТЬЕВА

ВУЛАКАН ЫЙТАТЬ, СӨНЕТ, АСАРХАТТАРАТЬ

Чунри

Салам хаке

Пөр-пөрне төл пулмассерен яланах сывләх сунатпәр. Төлөнмелли сүк – йөрки сәлла. Ювөсөнчө, паллә күнсөнчө, чысла-сөнчө саламласи те йәлана көнө. Ятран янә открытка та кәмәла сөклет. Кирлө-и пирө сәкнашкәл йәлә-йөркө? Иккөлөнмөстөп, пөр сүн та хирөслемө. Хисеп туни мулран та хаклинө турте йланәтпәр. Анчәх юлашки вәхәтра саламсен пөлтерөшне сәмаях чәкар-тәмәр пулас. Сәк ыйтәва хускатма сәлтав туләнчө.

ниён телефон пур тата: стационарли, көсьене чиксө сүремелли...»
Энө хам та почта урлә 40 сүн патне салам янәччө. Вөсөнчөн тәххәрәтө кәна хуравла-нәччө, вьсчөшө-тәвәтәшө әна илни кирки телефонна пөлтерөнчөк. Тусәм умөнчө кун кирки сәмах пулармарәм.
«Кивө Сөнө сүл қәқине сывәх юлтәш патне шәнкәрәвләрәм, яуә ячөпө ун патне открытка янине пөлтертөм. Сөйтиерө пулас, хурав пулармө терөм. Илнө иккен, шәнкәрәвләса пөлтермө маннә. Унән шухәшөпө – открытка төмөх мар, хурав пуланшән та күренмелли сүк», – ләплаймарө хәнә.

«Хәтлә хвәттерө килөсө курма ку тарәнчөн май туйаймарәм», – кәласәва пуларө хәнә. – Район центрне ёсчө килмеллө пулчө те – көрсө тумха төв турәм. Төпөр сәлтав та туләнчө, кун кирки санпа канашлама тивөт. Сөнө сүл умөн ювөсөм ячөпө ырлән-сывләх сунса тус-тәван патне почта урлә 26 открытка ятәм. Вөсөнчөн ултәшөнчөн кәна хурав илтөм. Чән та, вьсчөшө телефонпа шәнкәрәвләса тав турө. Ыттисэнчөн сас-хура пулармө, Ревокат. Нихәшө те чухән мар, 20 тенкөлөх открытка туняма пултәрмаллах. Каш-

«Сөнө сүл яуәвө хьсчән пирөн патә ялта пурәнәкан юлтәш кечө.
«Хәтлә хвәттерө килөсө курма ку тарәнчөн май туйаймарәм», – кәласәва пуларө хәнә. – Район центрне ёсчө килмеллө пулчө те – көрсө тумха төв турәм. Төпөр сәлтав та туләнчө, кун кирки санпа канашлама тивөт. Сөнө сүл умөн ювөсөм ячөпө ырлән-сывләх сунса тус-тәван патне почта урлә 26 открытка ятәм. Вөсөнчөн ултәшөнчөн кәна хурав илтөм. Чән та, вьсчөшө телефонпа шәнкәрәвләса тав турө. Ыттисэнчөн сас-хура пулармө, Ревокат. Нихәшө те чухән мар, 20 тенкөлөх открытка туняма пултәрмаллах. Каш-

Ревокат МОИСЕЕВ.
Комсомольски районө

Ахрәм

Ячөшөп кәна мар

«Хыпар» хәсәтән қәсәли нарәс уйәхән 12-мөшөчни номерөнчө пичөтленнө «Староста кирлө» статьяна төлпөн вьласа тухрәм. Анатолий Алексөв хускатнә ййту Вәрнар тәрәхөнчө пуранәкансөмшөн кәна мар, йтпи районта төлпөннисөмшөн те пөлтерөшлө, мөшөнчө тесөн хәй тытәмлән пусләнчө пулшәкан ял старости пур сөрте те кирлө.

нъял әсчәх яваллә өсе туса пымәшкән тәвра пөлүсөсөнчөн, төп хулари ентөшлөхсөн хастарөсөнчөн /хәш вьрәннә турал-нине кура – сәв ял-районән/ общество мөлөпө ёсчөкөн старостәсөне, район шәйәчни депу-тәссөнө суйлама сөннөчө. Хәшө – шалу илөкенни е чун хавәлөпө тәрәшәкәни – лай-хәх өслени усәмләнө ун чухне. Шөл, ку пусару хәлльөхө вәй илеймерө-хәх...

Анатолий МАКСИМОВ.
Сөнтөрвәрри районө

Сивөч ыйту

Вәхәтләх услам малашләхә төтрепө хупәрләтә

Сөнтөрвәрри районө юлашки вәхәтра пусләксөмпе әнсәх каймәстә. Район администратийн тивхөине юлашки сүлсөнчө өртөсө пынә сьинна вьзяткә илнө тесе суд умне тәрәтнә май Сөнтөрвәррисөм сөнө пусләх вәхәтләх пулмәсса шанәсчө. Вөсөн шухәшөпө, шпәх өртүсөсөм вәхәтләхки, «ют» сынсөм район нуши-төллөвө сывләх илмәни чинөк-синөх тәкәтәратө.

паләртни кирки калама та манман. Сәк төллөвөпө ЧР Вөрөнү министрствинчөн ача сәчөн строительствинө 2014 сүлта регионсен шкулчөнки вөрөнү тытәмне лайхәлатмәли мөроприятисөн шүтне көртөмөшкөн ййтни кирки пөлтерөнө.

Сөнтөрвәрринчө пуранәкан Николай Шипулин кирки чәхәлтәш сүн теийөмөн, муниципәлитет хәрпәрләхне панә. Самәни, асрах-хә, пәтрашулләччө, йывәрччө. Ача йышө те чәкнә, тытса тәрәсси тәкәклә – райадминистраци йышәнәвөпө ача саднө пөтөрнө, унта сүрөнө 76 ачәна йтти садикө курнә. Пушәннә икө хутлә сурта вара районән тәп больничинө хирурги уйрәмө валли панә. Анчәх медиксөм кунта вьрнасса өлкөрөймөн.

варринчө сөкленө – предпрятиян ача сәчө пулнә. Кәярәхпа, 1992 сүлта, әна муниципәлитет хәрпәрләхне панә. Самәни, асрах-хә, пәтрашулләччө, йывәрччө. Ача йышө те чәкнә, тытса тәрәсси тәкәклә – райадминистраци йышәнәвөпө ача саднө пөтөрнө, унта сүрөнө 76 ачәна йтти садикө курнә. Пушәннә икө хутлә сурта вара районән тәп больничинө хирурги уйрәмө валли панә. Анчәх медиксөм кунта вьрнасса өлкөрөймөн.

Район администратийөн черөтлө хушәвөпө 2000 сүлта сурта хулари 1-мөш гимназия панә – пулмәшлә классөм валли. 2012 сүлхи юпа уйәхөнчө райцентрнә гимназиэн сөнө суртне савәнәслә лару-тәрура уснә. Унта республика Пусләхө Михаил Игнатьөв та пулнә. Район вьлөсчө савән чухнө Чәваш Ен өртүсине, халәх умөнчө хавхәланса пөлтернө: халө хулари ача сәчөн черөчөпө сьхәннә сивөч ййту та татлө – шул сүлнө ситменнисөм каллөх «Ромашкә» ача саднө сүремө тытәнөс. Анчәх шантарни, курәтпәр, түрө тумхан – ача сәчө тәпөр хут үкәс вьрәннө «Ромашкә»... сүтәсчө иккөн! Акә мөшөнчө Сөнтөрвәррисөмшөн кун пушөхө күрөнмеллө.

Район администратийөн черөтлө хушәвөпө 2000 сүлта сурта хулари 1-мөш гимназия панә – пулмәшлә классөм валли. 2012 сүлхи юпа уйәхөнчө райцентрнә гимназиэн сөнө суртне савәнәслә лару-тәрура уснә. Унта республика Пусләхө Михаил Игнатьөв та пулнә. Район вьлөсчө савән чухнө Чәваш Ен өртүсине, халәх умөнчө хавхәланса пөлтернө: халө хулари ача сәчөн черөчөпө сьхәннә сивөч ййту та татлө – шул сүлнө ситменнисөм каллөх «Ромашкә» ача саднө сүремө тытәнөс. Анчәх шантарни, курәтпәр, түрө тумхан – ача сәчө тәпөр хут үкәс вьрәннө «Ромашкә»... сүтәсчө иккөн! Акә мөшөнчө Сөнтөрвәррисөмшөн кун пушөхө күрөнмеллө.

Район администратийөн черөтлө хушәвөпө 2000 сүлта сурта хулари 1-мөш гимназия панә – пулмәшлә классөм валли. 2012 сүлхи юпа уйәхөнчө райцентрнә гимназиэн сөнө суртне савәнәслә лару-тәрура уснә. Унта республика Пусләхө Михаил Игнатьөв та пулнә. Район вьлөсчө савән чухнө Чәваш Ен өртүсине, халәх умөнчө хавхәланса пөлтернө: халө хулари ача сәчөн черөчөпө сьхәннә сивөч ййту та татлө – шул сүлнө ситменнисөм каллөх «Ромашкә» ача саднө сүремө тытәнөс. Анчәх шантарни, курәтпәр, түрө тумхан – ача сәчө тәпөр хут үкәс вьрәннө «Ромашкә»... сүтәсчө иккөн! Акә мөшөнчө Сөнтөрвәррисөмшөн кун пушөхө күрөнмеллө.

«Хуларә ача сәчөнчө ахалө те вьрән ситмөст, администратци вара пур сурта сүтләхә кәларәт – төллөмеллө сивөч» – тет Н.Шипулин. Ку өнөлө хәйөн интересчө пуринө те пытармәст: мәнүкчө үсөт, ун валли те садикрө вьрән кирлө – «сәв ача саднө кәсөх усаөсчө пул-ха тесе шанса тәрәтәтм...» Пәшәрханәвө – унән кәна та мар. Сәв микрорайонта юлашки сүлсөнчө нумай хвәттерлө темисө сүрт сөкленнө, эпипин, пөчөк ача та чылай – садик кирлөх. Сәвәннә, Николай Михайлович шухәшөпө, муниципәлитет чиновникөсөм чөелнө: пөлтерүө сүтләхә кәларәкән лот ятнө «Ромашкә» ача сәчө пулнә сурт» тесе кәтартман, «пурәнмәли мар сурт» тесе сөс пәләртнә – сьнсөм курмөсчө-асәрхәмөсчө, кәмәлсәр-ланмөсчө тенө-төр. Анчәх куракән-асәрхәкән туләннә ав.

Кун уйтупа Н.Шипулин район администратийөн пусләхөн тивөсчөсөнө пурнәкләкан Владимир Григорөвпа та курнәсчө. «Сәлла, район хьсиннө укса кирлө, анчәх сәк ййтәва ача саднө сурта тәтәса памәлла-и вара?» – төлөнөт Николай Михайлович. Унән Владимир Иванов ала пуснә официәлнә хурав та пур: «Муниципәлитет хәрпәрләхөнчи пусләхә сүтләхә кәларни сәккунпа килшөүллө», – тенө унә. Ача сәчөн черөтне пөтөрес төллөвөпө Сөнтөрвәрринчө 60 вьрәнләх сөнө садик тумә

сәк сәхә пусләрө. Тем пулман-ши тесе шкплөн пәхәса илчөс куракәнсем пөр-пөрин сине. Кәсөх музика кәрлөсө кәйрө те «турә чурисөм» ура хуөсә тәшәхә ячөс» тесе тәван хуламәрта хәсәтра тәрәшәкәнскер вулакансөнө төлөнтөресчөн пулнә-ши?

Шөл, тәван скул ятнө варәларө ентөшөмөр. Чәсәта сырсә кәларичинчө скул вөрентөкөнөсөмө е ертүсине курсә кәласәмаллах пулнә унән. Пөр өсчө-тәрәмлән өплө хакләма пулчә-хә ертүсчө өсчө? 59 сьн алә пуснә.

сөм сәккун трөбованийөсөмлө килшөсө тәкәсчө иккөн. Сәвнәшкә йышәнусөм пурнәсчә өсчө-хөлө, ачәсөн вөренөвөпө аталанәвнө, канәвнө, социәллә хутлөхнө мөнлөрөх вьтөм күрөссинө малтанәх экспертиза ирттерөсө хәкәл-мәлла пулнә – сәлла тумхан. Хулари демографи лару-тәрәвнө те шута илмөн.

Пуриншөн те уйәхпа хөвөл пулаймән

Сәк сывәрәва сывракансөм – Канаш районөнчи Вәтакәс Тәтмәшри пөтлөмөлшө пөлү паракән вәтам шкүлнө вөрентөкөнсөм, вөренөкөнсөм тата ашшө-амәшө. Эпир нарәс уйәхчөн 19-мөшөчнө «Хыпарти» «Салам», – тесе те каламарөсчө» тата нарәс уйәхчөн 21-мөшөчнө «Канаш өн» хәсәтри «Сәхсәрхөс... те тәшәхәчө» тамашасөнө вьласә төлөнчөтөмөр те пәшәрхантәмәр. Нарәс уйәхчөн пусләмәшөчнө вөрөнсө тухнисөм валли хәтәрлөнчө концертә пәхәласә В.Алексин журналист хәйөн күрөнөвнө пөтөм төнчө умөнчө уссәнәх пәләртрө, анчәх унта илсө кәтартнә төслөхсөнчөн чылайшө төрөс мар. Ун шухәшөпө, Тәтмәш өн чәвәшлә «маннә» иккөн, өслөмө те пөлмөсчө: «Кубәнә майрисөн юрринө те шәрантарәсчө, италянлә та, акләнчәл та пөлөсчөсчө, программа вөсөнө ячөшөн төнө пөк чәвәшлә темисө номер кертнө».

сәх сәхә пусләрө. Тем пулман-ши тесе шкплөн пәхәса илчөс куракәнсем пөр-пөрин сине. Кәсөх музика кәрлөсө кәйрө те «турә чурисөм» ура хуөсә тәшәхә ячөс» тесе тәван хуламәрта хәсәтра тәрәшәкәнскер вулакансөнө төлөнтөресчөн пулнә-ши?

Шөл, тәван скул ятнө варәларө ентөшөмөр. Чәсәта сырсә кәларичинчө скул вөрентөкөнөсөмө е ертүсине курсә кәласәмаллах пулнә унән. Пөр өсчө-тәрәмлән өплө хакләма пулчә-хә ертүсчө өсчө? 59 сьн алә пуснә.

Шөл, тәван скул ятнө варәларө ентөшөмөр. Чәсәта сырсә кәларичинчө скул вөрентөкөнөсөмө е ертүсине курсә кәласәмаллах пулнә унән. Пөр өсчө-тәрәмлән өплө хакләма пулчә-хә ертүсчө өсчө? 59 сьн алә пуснә.

Сәпмә пөлмөн пушшөпө...

Тәвай районөччө пурәнәкан Сергей Андрөв сәв кун үсөр пулнә. Анчәх ку әна түрө кәлармәстә. Хәй амәннә, сьнсөнө те хәрүшләх күнө...

Вәл взрыв хәтөрө хәй төлөн әстәланә. Каппайланас килнө-ши – әна ял урамөнчө йтти сүн умөнчө сирпөттө. Инкөкө – Андрөв взрыв хәтөрнө вәхәтра йвәтәсә ярсә өлкөрөймөн, вәл сирпөттнө май арсыңнән сьлтән әл лаппинө тәтнә. Юрәт-ха, йтти сүн шар курман. Сергей сирпөттөт тәрәх – унән пөр-пөр сурта е сынсөнө сирпөтөсчө шухәш пулман, взрыв хәтөрө тәвәят-и, әна сирпөттөт-и – сәкнашкәл кәсәкләнү кәна пулнә-мөн.

Апла-и, капла-и – ку төслөхпө уоговлә өсчө пусарнә, район прокурорө йайләв пөтөмлөтөвнө сирпөлтөнчө өнтө. Сәккунә пәсәсә взрыв хәтөрө әстәланәшән, әна упрәнәшән, хөс-пәшал вьрәнчөн хәтөрө усә курсә тунә хулиганла өсчөн явәллөх сирпө – чылай сүлхәлхә ирпөлхөсчө юлма пултәрәт.

О.ЯСТРЕБОВА.

Чәваш Республикаси Аслә Сүчөн йышәнәвө сьнчөн пөлтерни

Чәваш Республикән Аслә Сүчөн 2013 сүлхи раштав уйәхчөн 2-мөшөнчи йышәнәвөпө Чәваш Республикән «Чәваш Республиккин администрация тәвәнә пәнсисөм сьнчөн» 2003 сүлхи утә уйәхчөн 23-мөшөнчи 22 №-лө саккүнчөн «Чәваш Республикән 2013 сүлхи утә уйәхчөн 30-мөшөнчи сүд йышәнәвө саккүнчө вьрәнчөн «Кертнө»/32/ статисә вәйра тәма пәрәхнә тесе йышәннә.

Чәваш Республикән Аслә Сүчөн сәк йышәнәвө 2014 сүлхи нарәс уйәхчөн 26-мөшөнчө саккүнлә вьрәнчөн.

Тәван чөлхө шәпи

Чәваш вьрәсләнәса пыратө, чәвашла қәләсчөн кәрвәра тәваймән тенине илтмө пулатө. Тәван чөлхөнө улупра сәвәрма, аталантарма вьлсәра ларакән чәваш чиновникөсөм тәрәшннө вьрәнлә пөлчөчө. Манән шухәшәмпә – ку өнөлө Чәваш наци конгрөссөн пусаруллахрах пулмәлла.

уйрәмлән сахал мар. Сәкә пирөн төнсөм расна пулнине сьхәнәман-ши? Әлө – чөлхөсчө мар, йәнәшма пултәрәтәп. Апла пулнө те тутарсөмө пе те, сәрмәссөмөпө те ёслөсө, пурәнса курнә. Пөррөмөшөсөм хәйсөнө пысәкә хурсә йттисөнө пәхәнтарма тәрәшәсчө, усләх, юлтәшләх туйәмө хәйсөнө хушшинчө йтләрәх аталаннә темөлө.

«Сәхәсчөн хушшинчө чәваш чөлхи авалхи пулнине пәләртәкан та сахал мар. Ёлкөхи несөлөмөрсөн историйө кирки сырнинө кәна мар, Атәлсци Пәлхәра халәлләнә өсчөнө те вьланә әпө. Чәваш төпчөвсисөм сәкән тупсәм-нө хәйсөнө май йәнәтарәсчө, тутарсөн әсчәхөсөм – урәхләрәх. Кун пөк чухнө пурәра иккөлө шухәш суралчәт. Чәваш чөлхи малтан финн-угор тытәмөнччи шүтләннә. Кәярәхпа археологитөпчөвөсөм ирттернө хьсчән вәл төрөк йышши пулсә тәнә.

Сәк йөркөсөнө иккөлөнүлөх тупсәмнө усәм-латәс төллөвөч сьратәп. Чәвашсөн пәллә историкөсөнчөн пөрин шухәшнө вәл пәләртнә пөкөх вьрәслә илсө кәтартнәшән вулаканнар кәсару ййтайтәл. «Предком чүвашскогө языка является древний праторский /хунский/ язык, существовавший до отделения от него различных тюркских языков» – сирпөлтөнчө В.Ф.Каховский.

Тутар историкөсөм өнтөшөсөн кун-сүлнө Пәлхар патшалхөнчө саманинө сьхәнтарәсчө, хәйсөнө йәхәсөнө пәлхарсөмлө тата вөсөнө сывәх пәртас /буртас/ халәхөпө хушәйнәса кәхнә төсчө. Уйрәм әсчәх Хусан хәнләхө вәхәтөнчө вьрәннә пуранәкан тутарланнә финн-угорсөмлө пәлхар йәхәсөм йлтән урта тутарөсөмлө пөрлөсчө сөнө тутар чөлхи аталаннә темө пәхәт. Атәлсци Пәлхар патшалхө мәрисөмөпө, ирөсчө-сәрмәссөмлө чикөлөсө пурәннә. Сәвна май чәваш чөлхи финн-угор өвөр пулмәлла пөк. Анчәх та әна төрөк йышчөн төсчө.

Пәтшәлхәмәрән аталану сүл-йөрө улшәннә май чәваш чөлхинө вьрәслри мар, анәсри хөссө кәларәссән туйәнәт. Сәмахран, шүрә Шупашкарәмәр урамөсөмлөпө иртер-ха: ют сәмәхсөмлө сырсә сәпнә афишәсчө, лавккә ячөсөм қуслан кайма пөлмөсчө. Ситменнисөм вөсөн хисөпчө куран кун нумайланса пыратө. Радиоқәлармәрәкән чәваш «Эпир пулнә, пур, пулатпәр», «Чәваш пөтсөн төнчө пөтөт» тени пушә сәмах пөк туйәнәт. Тәван чөлхөнө тухжәкән хәсәт-журнала вулакан чәксә пыратө. Компьютөр, Интернет саманинчө пичөт кәларөсөмлө сьрәснә илнинө кама төлөнтөрөн? Чәваш бизнесменнө тәван чөлхө ял сьнынпө, күршөпө хушәшәна кәна кирлө, пүсчөнчө вара – пилөк авмасәр уқсә тәвәс шухәш. Кун пөк чухнө тәван чөлхөнө аталантарма сәмәл мар. Әна улупра хәвәрмаршкөн, вәй илтөрмөшкөн пурин те – хура халәхрән тытәнса чиновник, улсамсә, әсчәх таранах – кар тәмәлла. Ун чухнө вара чәваш та сүхәлмө, төнчө те пөтмө.

Александр ВИШНЕВСКИЙ.
Вәрмар районө

Ыйту-хурав

Поручитель тивөсчө

Тусәм хвәттерө условийөсөнө лайхәлатәс төллөвө ипотека кредитчө илсөшөн. Мәна поручитель пулма ййтәт. Сәкләхпә сьхәннә явәлләх кирки пөлөс килөт.

сирөн түлөмө тивөт. Поручитель сапаштарма пултәрәи-ман төвөкәллөх те пысәк.

И.ПОПОВА.

Поручитель явәлләхчө чән-пөлөх пысәк та төвөкәллө. Сәкна усәмләтмә темисө төслөх пәхәса тухәпәр.
1. Заемщик кредитә татаймәсан сөчтәра кәтартнә парамә поручителөн сапаштарма тивөт. Кун пөк чухнө пөтөмшөпө парәмсәр пүснө унран кредит процентнө тата вәхәтра түлөмөнчөн хунә пөняна шырасә илсөсчө /РФ Граждән кодекссөн 363 статий/.

парәмән сапаштарма уқсә пулмасан банк унән пурлөхө шүчөпө шырасә илмөшкөн сүдә тавәс тәрәтма пултәрәт.
3. Парәмә вәхәтра түлөмөнни заемщикән кредит искартинө кәна мар, поручителөннө те пәсәт.
4. Шаләвө пысәккинө пәх-масәр поручителө хәйнө кредит пәмәсәр тәма пултәрәсчө ө вәл ййтәкән сүммәнә чәкарәсчө. Банк пөтөмшөвө сәкнашкәл: эсир сәкә көвө заемщик кредитә татмәсан уншән

Экологи каларамэ

Сут санталак

Таван тавралэх

Хянтәрсемшән саванатпәр

Ялта пурнаҗ таса та усә, унан таврашәнче, уйрама суркунне – куспа виҗейми илем! Сәре юратса пәхсан тыр-пул, пахча сымҗә сителәкх парать. Саванпа тәпрана пулхлатассишән вай хуратпәр.

Вәрнар районәнчи Кайри Тукай хайән хитреләхәне паларса тәрәт. Түрем-айлаң, тәме, уй-хир, сырма-сатра, юхан шыв, пөвсөм, улх-саран, йываҗ-курәк куса иләр-төсҗә. Кайри Тукай – икә юхан шыв хушинче. Паштанар тата Санар юкса ыртаҗ. «Еләк Санар сарла-кашә төл-төләле – 4, таран-нашә 3,5 метр пулаң», – төсҗә ватә сынсем. Хәмаш-лаң-хаваләхра кайкә кавакал, шыв чәххи, ытти вәсен кайкә

чәп каларна. Ял сыннисем ыраш пәтри, карас, сут аяк, уланкә, ытти пула тытса саванна. XVII өмәр вәсәнче икә шыв арманәле сәнәх авәртни палла.

Шыв-шур, сырма-сатра, улх-саран унтанпа нумай улшәннә. Санарпа Паштанар ашәхланнә, сөвекленнә. Сапах та нурәк тытаҗсә-ха. Суркунне хәва шилпе шәхәр-нине, чечек сөкәне ларнине, йәмрасөм ешернине санатпәт та – таран шухәша каятпә.

Тасатна сәл куҗсенчен шән-кәртатса шыв юрә. Санар тулсах пычә, 2009 сулхи шая хәпәрчә, шыв тәрәланчә.

Унта вәт чәр чун хунанине ял сыннисем пурте пөләсҗә. Шултрахине вара асәрхаманчә. Темисә сул каялла хянтәрсем Элкәм тавайкине килсе төпләнчәс. Касура сүренә чух сырмара шыв шавланран аңа пәхма айла-ма антәм. Хәваләхпа кәсәк-ланса утрәм. Хулаҗсәне сирсе юлхәа сәнарәм: куҗ умне хянтәрсен пөвөләнчәкә тухса тәчә. Шыв хәррипе малалла утрәм. «Татах күләнчәк пурши?» – тесе тәсәрем. Каллех асәрхаса: «Иккә, виҗсә, тә-ваттә!» – шуларәм сасәпа. Чән-чән төләнтермәш! Ял тәрәхәнче кун пеккине курманчә.

Күләнчәксем 30-60 метра тәсәлсәс. Каши пөвөләнчәк пуҗне сырма төпләнчә 1,5 метра хяң сәкленә. Сыран хәрринчи йәмрасәне кәшласа түтәрнә. Вуллисене шыв тәрәх сәтәрсә пәр төле пур-тарнә. Шултрисене пөвөләнчәк пуҗне ретән-ретән хунә. Тәмлә-хәйрәлә сәрпе турат-тәрәте пәр-пәрин сумне сирәләнчә хәпәртә. Каши пөвөләнчәк пуҗнә – шыв сиктермәш. Шарлак сасси таврана сарләтә.

Хянтәр апатланма йәвинчен каҗ пулсан, тавраләх шәпалансан тин тухат. Сәванпа вәсәне кураҗса өмәтлен-мерәм те. Киле таврансан вәсен пурнаҗсәне паллашта-

ракан литературәпа кәсәк-лантәм. Ситәннә хянтәр тәрәшә 80-90 см. Йываҗ-курәкпа тә-ранса пуранат. Тирә төкөсөм хәмәр, ыльәх сәвәле сәрнә өвәр йәлтәртатат. Куҗә начар курат, хәлхи сивәч, сәмси сисәмлә. 25-30 сул пуранат. Ама суркунне сәвәрләтә. Сәвәрәсәне виҗсә эрнәне хяң сәтпе тәрәнтәрәт. Вәсөм сөмьере икә сула хяң пурә-наҗсә, кайран уйрәлса хәйсөм сөмье сәвәрәсҗә. Хүри хәвәрт ишме, шәрәхра кәлеткине сивәтме, сивәре ашәтма пу-ләшәт. Чәмсан шывра чи нумай 10-15 минут тәрәт. Вәрмант шыв-шурта хәл кар-ма турат-тәрәтә йәва тәвәтә пулсан республикәри ялсәнчә сырана шыв айнәчән шәтарса кәрсә майлаштарат. Пөвөләнчәкәсәне шыв таврасан юсаах тәнинә асәрхараңм. Күләнчәкәсәр юлсан вәсөмшән пурнаҗ сук: тилә ө сәпкәланчәк йәтә сәварне часах лексәсҗә.

Эпир, Кайри Тукайсем, Санара хянтәрсем килсе төпләннәшән саванатпәр. Юхан шывран сывәхри ыльәх фермисемпе минерал удо-бреннәй упрәкан складсен ху-сисәне вәсәне наркәмәшлан-тарасан асәрхамна, сунарсә-сәне пирән ялсен таврашәнче сайра төл пулакан сәк чәр чунә браконьерсенчен хуҗәле-ме чәнсе калатпәр.

■ Николай ВАСИЛЬЕВ, Вәрнар ял хуҗәләх техникүмән вәрентәкәнә

Сунар

«Эй, хукәнсем, лайәхрах хәратәр!..»

Сунарсәсем кәсәлхи икә уйәхра Вәрнар, Йәпреҗ, Сөмәрле районсәсенчә 6 кашкәр тытнә.

■ Вәрнар ен сунарсәсем.

– Сәв шутра виҗсәшәне нарасән 22–23-мәшәсенчә Вәрнар районәнчи Вәрманкас ялән колхоз вәрманәнчә «калкәна сәк-латрәс», – пөлтерчә телефонпа ЧР сунарсәсемпе пулаҗсән патшаләх службин аслә инспекторә Юрий Григорьев. Вәсәне хуҗәтәрләме вун сичә кайкәсә – ытларәхәшә Вәрнар районәнчи Пәртасан, пилләкәшә Шәнер Ишек яләнчә – хушәшән. Пөлтер районта пәр тумак хүре вәсәне анчәх юлтәмәр. Пысәк сиен күреймә-ха терәмәр. Тастан аса ертсе таврәнчә. Шәнер Ишек вәрманәнчә сү кәсрәс. Тәватә сүра ситәнтернә. Вәсәне тәрәнтәрма Вәрманкасра, Көперлә Күлхәрринчә, Шәнер Ишек, ытти ялпа пурәнанакансен ыльәхне вәларәс. Сунар-сәсем иртнә уйәхсәненчә вәсәне «сәрепәне лектерессисән» йәр тәрәх сахал мар сүрәсәс. Анчә өс тумарә: сүт санталәх уйрама сыхлакан Калинин лаптәкне кәрсә тарчәс. Сунарсәсен унта кәме, кирек хәш чәр чуна, вәл шутра кашама-на – тытма юрамаҗ. «Пәр районшән ултә ытлашшипех. Алхаса ирәк парсан хәл каҗиччән пәр чәр чуна та хәвармәс», – терәс акарсәсем.

Нарасән 22-мәшәненчә Владик Платонов хайән юр ашәнәпә Вәрманкас вәрманчә ситсе саврәннә та кашкәр йәрне шулса унта ултән кәшәлтәтнине түрех паләртнә. Сүйәнчәх акарсәсенә телефонпа шәнкә-равласа систәрнә. Часах ләшсөм «хәнасә-не» кәтсе илме хәтәрләсәне вәрман йәри-тавра пиләк сүхрама хяң туратран сәк-латә-сәклатә хәрлә ялавлә кантра тәснә. «Вәл пәр метр сүләш шайәненчә пур пуль, – тенә Николай Леонтьев. – Йәм хәрләрән

хәраса сывәхне те ан пычәр. Сәләнәш шыраса «читлөх» пуҗне ситсәсҗә, унта кәтсе илпәр».

Вәсөн суле пүлме аста кайкәсәсәне шәнә. Тумак хүрсәненчә хәрат-са-хәваласа антарма сәм-рәксәне янә. Вәсөм пәр-пәринчән 40-50 метр-та тәрәсә тухнә. Йываҗ-сәне патакпа түнклет-терсе пынә. Хукәнсем – хысран хәваләкансөм – енчән кашамакансөм шәп-ләхалла ыткәннә. «Чит-лөх» пуҗнәненчә вәсәне төплән хәтәрләсәне кәтсе илнә. Сү каңнә амәна, таран та сөмсә юр тәрәх вәдрәмән сиксе пыра-канскәре, пәшалан пер-се лектернә. Иккәшә төлпәр өннәле таләннә.

«Сөрлө вәлтәхрен уя тумәс. Чәтләхә таврәнма та шикленсә тәрәс», – тенә Александр Грибов. «Сөм вәрмана тарма памастпәр! Ыран тепре киләтпәр», – сәмах хушнә Михаил Васильев.

Төлпәр кунне сунарсәсем Вәрманкаса тул сүтәлчәнчә ситнә. Хукәнсем каллех «читлөх» вәсәнчә хәратса пынә. Пуҗнәненчә кәткәсәненчә иккәшә тытнә. Вәсәне сәвә-ра-сәвәра пәхнә та – сү каңнә икә аса пуллине паләртнә. «Сөмье пуҗсә төп аманә ертсе колхоз вәрманәнчән чәтләхә тарнә. Кәсәл та 5-6 сураран сахал мар ситәнтерәс», – тенә Борис Петров. «Каш-кәр тытмалли хәлхәли тапәр нарасән 28-мәшәненчә вәсәненчә. Республикән Сунар-сәсемпе пулаҗсән патшаләх служби район-та уртаракан чир сарәлсан ө хәлхә йәйтсан сәс ку мәшәра тытма юрат».

«Виҗсәшәне Валерий Семенов, Михаил Ченчуков, Николай Аливанов пәшалан персе лектерчәс, – терә Юрий Григорьев аслә инспектор. – Кашамана тытма Леонид Одинцов, Александр Чурсин, Виталий Егоров, Алексей Степанов, Валерий Коротков, Иванпа Виталий Ларионовсем пулашрәс. Паянхи кун төлне районта ултә кашкәр юлчә. Йәпреҗ вәрманәнчән апат шырама савән чулех килсе сүрәсҗә».

Службән Йәпреҗ районәнчи төп ин-спекторә Анатолий Касконов вәрман уҗсин-чи Ирсе Сармәс тәрәхәнчә Анатолий Семенов ертсе кайнә кайкәсәсем – икә, Сөмәрле районәнчи инспектор Владимир Бельцов пәр кашамана вәлернине сирә-пләтрәс.

■ Николай ПЕТРОВ

Вәрман

«Хунавпа туллин тивәстерәпәр»

«Хыпар» ыйтәвәсәне ЧР сүт санталәк ресурсәсен тата экологи министрә Иван Исаев хуравлат

– Вәрә-йәкелтен хунав шәта-ракан питомниксем 2010 сулхи пушар хысҗән сунчәкран тасатнә лаптәксәне өшәллентерәс өсрә мөһле ыярән йышәнәсҗә?

– Вәсөмсәр йываҗ лартса вәрман фондне хушаймаст-пәр, – терә Иван Васильевич.

– Йываҗ сывә та сирәп ситәнәсә вәрә-йәкел, хунав пахаләхәнчән нумай килет. Сәванпа питомниксенчә вәр-ләх упрәмалли, аңа акса хунав ситәнтермәлли тухәслә техно-логисемпе усә кураҗсә.

– Питомниксен историйән хәш-пәр странци сичә чәрән-са тәрәймәр-и?

– Вәсәне пирән тәрәхра 1844-1892 сулсенчә йәркә-ленә. Ситәннә йываҗсәсемпе ө тункатасемпе юнашарах вәрә-йәкелрен хунав шәтарса үстернә. Сәв тапхәрта вәлтәх-чәтләхәра төп вай сынсем тата лаша пулаң. Шәмәршәсен питомникне 1876 султа пәррәмәшән йышәнчә никә-сленә. Пуринчә те вәрәран хыр ситәнтернә. 1950 сулчән 188 питомник уснә. Вәсөм 113,8 гектар йышәннә. 1961 султа вәрман промышлен-ноҗөн Улатәрти хуҗәләнчә, 1963-1965 сулсенчә ытти рай-онта, вәрман хуҗәләнчәсөм йәркәленә май 1995-1998 сулсенчә сөнә питомниксем уснә.

– Хальхи вәхәтра вәсен лаптәк ситәнтерәт-и? Халәхә хунав ситәнтерәс паратәр-и?

– Министрствәнә пәхәнса тәрәкан 11 вәрман хуҗәләнчән те питомник пур. Вәсөмсәр пуҗне тата 4 йәркәленә. Лаптәксем пөтөмпе 224 гектар йышәнәсҗә. Йываҗ-төмән 11 төрлә хунавне пәкса ситәнтер-рәсҗә. Вәсөн 60-65 процентнә вәрман чөртмә каят. Төлпәр

пайәпә төрлә харпәрләхлә тытәмәсәне тивәстерәтпәр.

– Пушар алхаснә инкәлхә сымәсләнтәрә сирәпләннә хунавпа, вәрә-йәкелрен шәтарнә черчәкәпә елпәрех тивәстер-рәсҗә?

– 2012 султа питомник-сенчә 13 миллион төп ситән-тернә. Сәкә иртнә сулхи төл-лөвә пурнаҗлама май пачә. Төрәкленнә хунавпа черчән өшәлкә лартса вәр-ман фондне 640 гектар та-вәрәтәмәр. Сәв шутра сунчәк-ран тасатнә лаптәк – 397 гектар. Пөлтер 12,4 миллион төп үстернә. Пушар ытларәх хыр вәрмане пөтернине шута илсе сәк культуранә чи ну-май – 86 процент – акрәмәр. Ытти чәрәш /5/, лисван /2/, юман /4/, сәка /2/, ытти культура /1/.

– Иртнә сулсенчә пуҗнә өсрә вәсә ситәрме хунав ытлә-ситлә хәтәрләтәр-и?

– Вәл суркунне төл-лөвә пурнаҗлама сителәклә. Хы-ран, чәрәшән, юманән, лисван-нан, туйән, сәкан, ытти куль-турән сүтмәләх та пулә.

– Вәрә-йәкәле кирлә чухлә саппаслама май килчә-и?

■ Юрий МИХАЙЛОВ каласнә

Атәл

Чул хула – хирәс

Федерацин сүт санталәк ресурсәсен тата экологи министрә Сергей Донской Шупашкар ГЭСән строителствине вәсәлсәне сивләсә пәрре сәс мар каләнә.

«Министрство Атәл тәрәхәнчи темисә региона экологи йывәрләхне кәртсе үкерес-ине тата патшаләхән экологи экспертизи проекта пөтөмәшлә хирәсәленне төпә хурса Шупашкар шыв управән шайне 68 метра хәпәртамшән төлөв лартма юраманине, аңа пурнаҗласа сүт санталәк пысәк тәхәк күрәссәне пөлтерәт», – тенә вәл нарасән 24-мәшәненчә. Сәк сәмахсем хысҗән Шупашкар – Чул хула тәрәхәнчә төлпәр аслә строика пуҗлассине ырламанисен «РусГидро» АУО проекчә төпиплех пәчланассине пөтә өненс килет. Вәл экономика, строительство экспе-ртизичән тухса өлкәрейимәнне шута илсә ытәва пөтөмәтте иртерех. Экономика ата-ланәнчә тата строительство министрәсем Алексей Улюкаевпа Михаил Мень пәр сәмах та каламәсҗә. Ахәртнәх, сәнә тавәрсах доку-ментсем хәтәрләсҗә.

Проекта Атәлсә субьекчәсенчә төрләрән йышәнәсҗә. Төсләхрен, Чул хула областән парламәнтәнчә унан «шәмми-шаккине» сүрәхә тапәннә шыҗә кашкәр өвәр «кәшласа ямани» кәна. Шыва 63 метр шайәнчә хәварма, хәйсән сөнәвнә проекта тишкәрекенсән өс үшкәнән ертүсүнчә С.Донскойран прави-тельствәнә тәрәтма ыйтәсҗә. «РусГидро» ертүлөхә экологсем проекта тиркенине пәх-

масәрах «патшаләх экспертизи уйрәм тишкә-рөвнә» хушәнанакансөм документ майлә сәсә-ласса шанат.

Сапах та йышәнә тавакани – правитель-ство. Хальхи вәхәтра вәл РФ Экономика аталанавән министрствин, Строительство министрствин хула тәвас өс экспертизи проекта төрлә өнчән пәкса хак парасса кәтет. Ку ведомствәсенчә өс пәр кун та тамалмаст. Кал-кал пыни пирки шавламаҗсә сәс. Чул хула областәнчә вара шәв-шав ытлашшипех. Облаҗ кәпәрнатәрән сүмә Евгений Люлин Мушавра «РусГидро» сәссине лайәхрәх, Чул хуласәненчә начартарәх илтәсҗә тесе шухәш-лат. «Общество проект уҗсинә өнентерес-сишән төлпәненчә өшлет, – тенә вәл. – Эпир вара шыв шайне хәпәртансән мән пуласса сичәнчә сәс каласатпәр. Пирән сүтү-шутра мән тумал-ли пирки пәр сәмах та сук. Сивәч ыйтусем, вәл шутра Атәл тәрәх сүркенә транспорт сулла йывәрләхә лекнипе сыхәнни, – пайтәх. Чул хулапа Федераци төпчөвсисәненчә явәтәрса вәсәне мөһлә татса парассине тишкәрмәст. Шыв шайне 68 метра ситәрме памастпәр тесе кәшкәрәшши, ним те сөнмени, ахәртнәх, төрәсә мар».

Патшаләхән экологи экспертизи сүт санталәкән уйрама сыхлакан лаптәкәсәненчә күркен тәхәк каләпәшнә проектра туллирәх паләрт-ма сөннә. Сәвна май унта улшәнә күртәс.

■ Михаил СЕРГЕЕВ

Шыв-шур

Чуна сывәх ыярәнсем

Сәмахәм – ыла юхан шывә тата унтан юл илкен Тури Вәлә сәл куҗсәсем сичәнчә.

Вырәс сыни Василий Маг-ницкий /1839-1901/ профес-сор «Материалы к объясне-нию старой чувашской веры» әсләләх өсәнчә унан ятне «Вла добрый дух» тесе әнлантарнә. Ку сәмах юхан шыв иркенә районсенчә ыра пөлтерәшпә сүрет.

Вылан пәр юппи Әлхә районәнчи Тури Вәлә сүмән-чи вәрмант сәл куҗсенчән вай илет. Вәлтләх Сөмәрләнчә вәрман хуҗәләнчә кәрет. Хәрлә Чутайсем Вәл сүмән-чи ялсәне вәрман урлисем төсҗә. Вәсөм Сәр юхан шыв сүмәнчи чәтләхә хәтләх шыра-са килнә. Тури Вәлә патне тухакан вәрмантә вайлә тапа-кан пәр сәл куҗа уйрәммән паләртмәллә. Аңа Мән сәл төртә.

Пәр сүлхине Удмурт халәх писәтеләтә Василий Ваню-шевпа Шупашкарти әсләләх

конференцийәнчә төп пултә-мәра. «Чәвашсем «родина» сә-мама мөһлә каласҗә?» – ыйтрә манран. «Тәван сәр-шыв, – терәм шухәшласа тәмасәр. – То есть – родная земля и вода». Филологи әсләләхәсән докторә төләнчә, чәвашла темисә хут: «Тәван сәр-шыв», – терә.

Профессор сәмахәсәненчә аса илсе Вәлә сүмәнчә утатпәр. Төлпәр сәл куҗ Антун угарә патәнчән юкса тухат. Тури Вәләра Чәваш халәх писәтелә Александр Артемьев суралнә. Хәйән хайләвәсәненчә Мән сәла пәрре сәс мар асаннә, чәвашла шывне килән-каян сәвәтә тул-тарат.

Илчәле – Вылан пәр юппи. Вәл та вәрманта йәл илет. Унан хысәкәненчә – тәватә сәл куҗ. Эпә пәрне студент чух-нәх тасатнәччә. Утә сулакан-сем сивә шывне өсәсә әш

хыпнине ирттеретчәс. Илчәле Папай варне юкса ситсен ункә тәват. Унта шыв пухәнса тәрәт. Папай варәнчә – төлпәр сәл куҗ. Шәрәхра вәл та ял сыннине савәнтарат. Элхә районәнчә «папай» сәмаха манәсә каларнә. Аңа анатри чәвашсем лайәх пөләсҗә. «Асаттә» пөлтерәшпә сүрет. Пирән тәрәхри пек каласан – маҗак. «Илчәле» сәмаха төшши-не пөллисем тахәнан леш төнәренә.

Вәл вун-вун сәл куҗпа сыхәннә. Вәсөмәле тулат те малала талпәнәт. Сәрпа пәрлешиччәнчә түлкәкән юхат. Чәл куҗсәненчә хуҗәлән-кәненчә – вәрман. Аңа кәсса пәртерсен Вәлпапа унан юппи-сем тиләс. Вәрманә пәр гек-тар та пөчәклетме парар мар. Вәл уҗсен-тәрән, чәр чун пу-ялнәхне упрат.

■ Борис БОРИСОВ, педагогика өсән ветерәнә

Каларәма Юрий МИХАЙЛОВ хәтәрленә.

Пахалу

Хастар эколог, әсчәх

Нарасән 28-мәшәненчә ЧР Нацә библиотекинчә биолог әсләләхәсән кандидатсәсем Людмила Теплова, Виктор Баласный, Леонид Егоров, Валентина Подшивалина пухса хәтәрленә статьясен пуххине пахаларәс.

Вәсәне «Сүт санталәкән «Сәрси» патшаләх запөвәдник» федераци учреждениән директорән сүмә, биолог әсләләхәсән кандидатсә Александр Дмитриев пурнаҗсәпә өс-хәлне халалланә. Каларәм /пиллөкмәш/ – «Чәваш Республи-кинчи биологсем тата экологсем» ярәмран. Аңа хаклама Шупашкарти аслә шулсен преподәватәлсәсем, сүт санталәкә төпчөкән әсчәхсем, студентсем пуртарәнчәс.

«Сәстшөмәр Вәрмар районәнчи Пәвакасци яләнчә сурласа үснә, – төл пулаҗпа пуҗларә «Сәрси» со-трудникә Л.Егоров. – Хуҗсан патша-ләх университетчән биолог-тәпрана факультетәнчән вәренсә тухнә. «Сүт санталәкә хуҗәлсәси тата биогеоце-нологи» специальносә ала илсә тәван республикәна таврәннә. 1979 султан тытәнса Чәваш гидрохимла-бораторийәнчә, 1988-1997 сулсенчә Чәваш АССР Сүт санталәкә хуҗәлсәненчә патшаләх комитетәнчә, республикән Сүт санталәкә ресурсә-сәсем экологи министрствинчә өс-ләрә. Вун сичә сула хяң «Сәр-сире» вай хуҗә: аңа хуҗәләме, төпчөмә хушәшәнчә».

«Вәл министрствәра өсләнә май «Чәваш Республикинчә сүт санталәкә ресурсәсемпе тата тавра-ләхпа усә курмалли йәркә сиен-чән», «Чәваш Республикинчи сүт санталәкән уйрама сыхлакан лаптәкәсәсемпе объектсәсем», «Вәрман сичәнчә» саккуснен, Министрсен Канашән «Чәваш Республикинчи сүт санталәкән уйрама сыхлакан ситән-чә» йышәнәвән проекчәсенә сәч-өрләнә чух чи нумай вай хуҗә», – аса илчә 1992-1996 сулсенчә ЧР экологи тата сүт санталәкә ресур-сәсен министрә пулаң Федор Карягин доцент.

Каларәма пәрре ларсәс Виласа тухрәм. Унан авторсәсем А.Дмитри-ев әсчәхән, тавра өн йәркәлүсүн пултарулаңне пур өнчән те сүтатнә, ун сичән ашә сәмахсәсемпе сырса кәтарнә. «Сын сичәнчә ыринне вилсан мар, пурәннә чух каламал-ла», – төсҗә вәтәсем. Юлашкичәнчә вәл хәйне әнланса сүт санталәкә хуҗәләме, аңа төпчөмә хәвалән-тарнәшән өсәтшәсәсемпе тусәсенә тав түрә.

■ Семен ВАСИЛЬЕВ

Сиплевсё

Ылтан

Таса ылтан чи лайххи шугланат. Ыл нерв тытмён чиресем атлансан пулашат, чёрепе юн тымарён ёне лайхлатат, чёре мышцисене сирёплетет. Ылтан организмта да ашатат.

Сахяр диабетёнчен

- 1. Хура сырла сүлжинчен чей вёретсе яра куна кирек мён чухлэ те ёме юрат.
2. Кунне 3 хут 1-ер чей кашакё горчица вёрлэхё сёмелле.
3. Лантшаан тасатса типётнё тымарё кирлэ. 20 грамм вётётнё тымара 250 грамм шура эрехе 10 кунлэха ямалла.

Шала сирёплетет

- Кашни кунах таварпа кёл хуташёне сатарсан шалсем сирёпрех пуласёс.
Грексем тинёс таварён пёрчисене апат хысён ёмнё, сапла майпа шалсене, шал тунине сирёплетнё.
Сунас канёсёрлантарсан сэмсана каштах тавар хушнэ шывпа чухемелле, сэмса хавалёсене үсен-таран савё сёрмелле.

Ангинаран — лимон

Ангинала чирлесен лимон витемлэ. Түрех сипленме пусламалла. Сур лимона вакламалла, хупиле пёрлех вараххон сисе ямалла. Сақан хысён 1 сехет нимён те симе юрмаст.

Амашён шкулё

- Хёлле пёчек ачана гриппа чирлеме үсёркен, апчулукатан чынсеме тэма кирлэ те мара. Ана каштах шанни те ситенёлё.
Урисем шансан. Пепке урисем шанна-и е тарлан — сунас пулансама кётсе тар. Саванпа урамран кёрсенесе ачан ура тунёсене хёрелесе ашаннеченесе сёмсен сатармалла. 2-3 сүлти ачанесе урисене горчица ирёлёкёне тытта хушмалла, нуски е колготки ашесе горчица сэнэхё сапсан та лайх. Сэмак май аласене вёри шыва чиксе ларни те усалла.
Ачан аллисем шанна. Шыв крапан юхатх пулсан ача алиисене каштах вахёт вёри шыв айбёне тытёр. Шыв температури — 38°-40°С. Ун хысён алиисене шалса ашёт кофта тэхантармалла.
Вэйлэ шансан. Ача валли эзел шур куракёпе /шалфей/ 15-20 минутлэх ашш ванна хатёрлемелле. 500 грамм куракё вёренё 2-3 литр шыва ямалла, 20 минут вёриленермелле, сархатармалла, ашш ванна ямалла /шыв температури 36°-38°С пулмалла/. Ун хысён ача үне ал шаллиме ашш ванна, аллергиченесе сатармалла, сыварма виртармалла. Ашш сёт е чей ёстөрмелле, кёркене, урисене сысна ш савёне е «Ылтан сёлтэр» бальзамла сатармалла.
Сиве пула аллери пулсан. Урама урёлса сүренё хысён ача үчё ёсётет, хёрелет, эпзин, унан аллери пулсанна. Хваттере кёрсен ачана ашш тумитр тэхантармалла, аллергиченез эзел /ивсёне сирёп пэханмалла/ тата сиве чей ёстөрмелле. Сиве пула пулсанна аллери сур сехетрен иртет.

Чамар сичнен манар мар

Пэхмасан чавса, чёр кусси үчө вэхат иртнёсёнем хытат, кушархат. Апла ан пултёр тесен А тата Е витаминсем ёсмелле.
Уте суллэ кремпа нуретмелле, кашни кунах сыварма выртса умён усэ курмалла.
Самарта сарпиле 2 апат кашакё олива савёнчен маска хатёрлемелле. Вёсене хуташтармалла та чавсана, чёр куссине сёрмелле. 10-15 минутран ашш шывла суса ямалла.

Чи тутлэ банан

- Пёчек йышши банансем ытисенчен хакларёх, сапах та тутлэхлэ паха ёне сёмпе вёсем пёршекелех. Саванпа та урхарёх сортсене хакларёх тупесе туняма кирлэ мар. Паха йышши сивёс туняма вёрнемелле сёс.
Хупли синчи тётёмрех тёлё вётё пәнчасем — ытлэшхипх пишин палли. Пәнчасем пысак пулсан банан сёрме пулсанна.
Банан диети аллери чирёнчен хатлэма пулашат.

Антонина ДОЛГОВА хатёрленё.

ХЫПАР

Унён ячё манёсмасть

«Таван Атёл» журналён 2009 сүлхи 11-мёш номерёнче Канащ районёнчи «Мир» колхоза ертёс пынэ Михаил Леонтьёвн «Шухэша кайса тэратан» аса илбёв пичетленёчёс. Сах кунсенче аша телёр хут вуласа тухрэм. Унта пёрлехи хусалэхэн 1960-1970 сүлсенчи аталанёвне курёмлэ санласа панэ. Халхи саманашан уйрэмхэ телёнмелли — ял сынниме чупа парса, малашлах сирёп ёненесе тата шанса ёслени. Йыварлэх нумай пулнэ. Ана сётерме хал ситери — чәннихех пысак саванёс.

Хусалэх ветеранён аса илбёвё сак колхоза каярхата ертёсе пынэ телёр ертүсё сэнарне куш умне каларчё.
Василий Ермолаевпа «Мир» колхоз пухавёнчө КПСС Канащ райкомён пёрремёш секретарё Егор Роштов 1976 сүлта паллаштарнёчё. Василий Кузьмич Елчэк районёнчи Чаваш Тэраёмё яленче 1941 сүлта суралнэ, Чаваш патшалэх ял хусалэх институтёнен зоотехника вёренесе тухнэ хысён Елчёкри инкубатор станцийён директорёнен ёслени. Пёр хуш «Канащ» колхоз зоотехникё пулнэ.

Колхоза ертёсе пымашкан унан пёлупе опычё ситёлёклине палёртар ун чухне парти райкомён ертүсн. Кётмен сёртен колхозничёсенчен пёри, пухава самах «аюлпанласа» пынэсхер, сиксе тэх те: «Пире тутар кирлэ мар!» — терё.

Василий Кузьмич чётса тараймарё. «Эпё тутар мар, эрехсарпа иртехмёстеп, ёксенесе юрматмастан», — терё сирёплен.

Татмыш халэхё сөнё хусана малтан шансах каймарё. Вёл түрех сэнна таварса хусалэх ёсене кулёнине кура каярхала чылалёйшен шухалёш улшанёч. Туса пётёрен объект чылалёч: кирлечё завочё, уацок болыничи, сёт-сү комплексё тата ытти те. Вёсене хута ярассишен сөнё хуса пусарниле тата ертёсе пыниле Йёрпёс районёнчи Кире тарёхёнен темисе сул вёрман касса туртартамёр. Юсав мастерскоёнчи условисем чаглах марпиле ёслеме кансёрчё. Василий Кузьмич кирлеч сурт сумне пушар машини валли ятарлэ хуралтэ, токарё станокён пёлмё, склад, котельнэй туртарчё. Колхоз пушар машини туняна хысён талёкёпех хурал тэма пуларёс. Удобрени, тырэ склэсёсем сёлкене ларчёс.

Василий Кузьмич ертёс пынэ тапхэрта «Мир» колхозан уш куракан сёр 1060 гектар, тёрлэ йышши 28 трактор, 10 автомашинна, тырэ выркан 7 комбайн шугланнэ, ял хусалэхёни китти чухне. Унпа кулб умёнен тёл пултёмар. Тайялнэ-чалашна картана асрархэр те: «Йёркеллэ япала мар ку, ыранох юсанэй пултёр!» — терё.

Сёр-шыври йыварлахэ пула пёрлешулё хусалэхсем арканчёс. «Мир» колхоз та историкё кёрсе юлчё. Акмалли-сухаламалли сёр сичне халё халё тёллөн шатса тухнэ хунав ашархэр. Пулса сак йёркесем ирёлёсех пырса кёрсёсё:

- Эх, самана, самана, Улшансах пыран. Тыр-пул уснё ийсене Сёлкене вёрман. Храпаксеме савётсем Пултён ёслемсёсё. Ун ырянне пунясем Керменсем сёлкесёсё.

Колхоза ура сине тараткансичнен чылалёш пёрён хушара сук ёнтё — вёсем ёмёрлэх канлэх пулнэ. Василий Ермолаев кун-сулё йывар чирне пула 2005 сүлта таталё. Эпир, Татмыш тарёхёнене пуранкансеме, аша яланых ырапа аса илетпёр. Вёл пирён хусалэх ертёсене пынэ тапхэра хурлама салтав сук. Ун чухне машинна трактор парнёкне кэна 50-60 сн тёрэшн. Халё 4-5-ён сёс ёсё пырасчё. Сёт-сү комплексё ишлесе анёч, кирлеч завочё ырянёнене сил ачисем пытанмалла вурсёсё.

Василий Кузьмич ёслеме пэрхасан Татмыш тарёхёнене халёне ятан сёр латпакё илес тёллелёчлэх — чунё пирён хулхалэхлэх туртэннэ пулэ сав. Шел, ыранти пулхэхсем унан камёла шуга илмерёс, усасёр ырытан сёр нумайинне пэхмасёр тёрлэ салтав тупса унан хучёсене каялла таварса пачёс. Мёншён сапла хётланчёс — аналанямармёр. Сёр ёсене, ял хусалэхёнене лайх пёлёнен, каннэсёр чёрёлёс сын ялта тёллени халёне-пёрне чармантарасан шикленчёс ахар.

1978 сүлта ВЛКСМ Чаваш обкомён ХХХIII конференцийё-

нче мана комсомолан черетлэ сывёчён делегатне суйлэрёс. Унта кассисе сыханнэ тэакесеме саглаштармашкан «сүлти-стерме» колхозран уксапа тивё-стерме сённё ыйтэва татса панэ чухне Василий Кузьмич калани халё те асрах. «Эпир Мускава кашни сул делегат яраймённар, укса уйрмаллах», — терё вёл.

Кремлён сывёздем иртерене керменченчен таван хусалэх телеграмма сапартамёр. Вэхэт нумай та иртерё — хама та салам хыпарё кирлесе тытарчёс. Комсомол форумне Чаваш Енрен чи малтан янэ телеграмма пулчё вёл.

Телёр чух ёсрө пёр-пёрне аналманни пулчэ. Пёрёхиче Василий Кузьмича хытах тавласа илём. Лайлансан — касару ыйтём. «Орё», — терё хуса камёлене сёмсёсё. — Сётел хушине пёрре ларсан силленни тухса каять». Тарэхине ашра тытса суреместчё вёл. Колхоз специализёсене сумне яланых кёрётч. Хусалэх курорт-санаторие каймалли путивка уйраса парсан вёсене камашкан хистесех яратчё.

1987 сүлта Василий Кузьмич хайён ирёлёпе председельтен тухма шушлархэр. Юлашки ларура кашни специалист ёснэ хак пачё, малашене йёлёвсене тикшерсе пурнасламалли сул-йёркё катарпёр.

Есрен кайна хысён чыллы вэхэтран вёл Татмыш кайыш шугланнэ, ял хусалэхёни китти чухне. Унпа кулб умёнен тёл пултёмар. Тайялнэ-чалашна картана асрархэр те: «Йёркеллэ япала мар ку, ыранох юсанэй пултёр!» — терё.

Сёр-шыври йыварлахэ пула пёрлешулё хусалэхсем арканчёс. «Мир» колхоз та историкё кёрсе юлчё. Акмалли-сухаламалли сёр сичне халё халё тёллөн шатса тухнэ хунав ашархэр. Пулса сак йёркесем ирёлёсех пырса кёрсёсё:

- Эх, самана, самана, Улшансах пыран. Тыр-пул уснё ийсене Сёлкене вёрман. Храпаксеме савётсем Пултён ёслемсёсё. Ун ырянне пунясем Керменсем сёлкесёсё.

Колхоза ура сине тараткансичнен чылалёш пёрён хушара сук ёнтё — вёсем ёмёрлэх канлэх пулнэ. Василий Ермолаев кун-сулё йывар чирне пула 2005 сүлта таталё. Эпир, Татмыш тарёхёнене пуранкансеме, аша яланых ырапа аса илетпёр. Вёл пирён хусалэх ертёсене пынэ тапхэра хурлама салтав сук. Ун чухне машинна трактор парнёкне кэна 50-60 сн тёрэшн. Халё 4-5-ён сёс ёсё пырасчё. Сёт-сү комплексё ишлесе анёч, кирлеч завочё ырянёнене сил ачисем пытанмалла вурсёсё.

Василий Кузьмич ёслеме пэрхасан Татмыш тарёхёнене халёне ятан сёр латпакё илес тёллелёчлэх — чунё пирён хулхалэхлэх туртэннэ пулэ сав. Шел, ыранти пулхэхсем унан камёла шуга илмерёс, усасёр ырытан сёр нумайинне пэхмасёр тёрлэ салтав тупса унан хучёсене каялла таварса пачёс. Мёншён сапла хётланчёс — аналанямармёр. Сёр ёсене, ял хусалэхёнене лайх пёлёнен, каннэсёр чёрёлёс сын ялта тёллени халёне-пёрне чармантарасан шикленчёс ахар.

1978 сүлта ВЛКСМ Чаваш обкомён ХХХIII конференцийё-

Ахрэм Шалёвё мёншён пёчек?

«Хыпар» хаётан черетлэ нумерне алла тытсан «Вулакан ыйтат, сёнет, асархаттарат» каларыма уйрэмхэ килёшёртесе вуларым. Сёрпү районёнене пуранкансеме сирнэ «Почталёон шалёвё мёншён пёчек?» заметка шухаша ячё. Ара пирён тарёхри, Сёнтерёвёри районёнчи Хуракасси хулалёхёни, почталёонка шайти савнашкал вёл. Нина Ярусова почта сыханёвён ыйтэвё-сёмпе вилё ала тивёстересе тарат: Вата Пикаша, Сёнял Пикаша, Услэ Пикаша. Урама сит-таман алхасат-и, сумёр сават-и — хайне кётекенсеме патне нимё пэхмасёр баскат Нина Васильёвна. Вёл хаёт-журналпа пёрлех хусалэх кирлэ тавар та илсе сёренине сынсем пелёсчё те — почта-

Анатолий ШОКЛЕВ, Сёнтерёвёри районё

Дмитрий Ефимов — чемпион

Сөнё Шупашкарти Олимп резервёсен ятарлэ 3-мёш спорт шкулёнене авкатлон енёпе сёр-шыв чемпионачёр иртнэ. 15 регионан пынэ спортсменсем ишес тата чупа енёпте туташн.

Пирён ентёсенчен унта Раёсрейи шул ачисен спартакиадин сёнтерёсине. Олимп резервёсен училшин вёренекене Дмитрий Ефимова уйрэмхэ айна. Сёмёрлө тарёхён кичи кёч ёнлэ амарту пётёмлетёвёне 1997-1999 сүлсенче суралнэ яшен ушанёкөнчө пёрремёш ырян йышаннэ. Училищёрё асталёха тутпакан Алена Севастьянована призерсен йышне кёме пёр тутам кэна ситеймен. Самрэхсен чемпионатне пёрремёш хут хушаннэ Евгений Степанов та лайх катартупа паларнэ. Сав кунах РФ триатлон Федерацийён кубокне сёсене илессичён иртнэ турнирта Чаваш Ен спортсменёсенчен Сёрпү хёрё Алина Григорьева тата 3-мёш спорт шкулёничэ Полина Козина пиллёмкёш ырана тухнэ.

А.МИХАЙЛОВ.

Рассёй Федерацийён «Рассёй Федерацийёнич судьясене статус сичнен» сакунён статипие килёшылё Чаваш Республиканы Судьясене коллегийё вакантлэх чак должисемес урёлнэ илесе пёлёрт:

- Шупашкар хулини Калинин район сучён председельтён;
- Чаваш Республиканы Вёрнар район сучён председельтён;
- Чаваш Республиканы Красноармейский район сучён председельтён;
- Чаваш Республиканы Сёнтерёвёри район сучён председельтён;
- Чаваш Республиканы Вёрнар район сучён председельтён;
- Чаваш Республиканы Сёмёрлө район сучён председельтён.

Рассёй Федерацийён «Рассёй Федерацийёнич судьясене статус сичнен» сакунён 5 статипи 6 пунктёнен картатнэ тивёлё документсеме ытса сырнисене 2014 сүлхи ака уйхён 3-мёшчён ёс кунсенче — 8-12 тата 13-17 сехетсене, 2014 сүлхи ака уйхён 3-мёшчөн сехетсене арканчёс. Суралнэ: Шупашкар хулэ, Президент бульварё, 12 сурт, 302 публ.

Ытса сырнисене хэсан тата аста пэхса тухасине конкурса хушанкансеме сирёлтёвё йёркене пёлёрёс.

Постоянно действующая комиссия по приватизации муниципального имущества Шумерлинского района сообщает о проведении 22.04.2014 в 14.00 часов открытого по составу участников и форме подачи предложений о цене аукциона по продаже имущества, указанного в таблице.

Лот № 1 - Автобус марки SAUR 3280, идентификационный номер (VIN) XH3230003000031, 2003 года выпуска, цвет кузова - желтый, регистрационный код K939BВ21; начальная цена 8 000 руб., шаг аукциона - 4 000 руб., задаток 8 000 руб.

Решение о проведении аукциона принято постановлением администрации Шумерлинского района от 20.02.2014 № 85. Датой начала приема заявок на участие в аукционе - 05.03.2014, в 14.00 часов по местному времени. В течение 5 дней со дня подачи итотов аукцион; заявка; заверенные копии учредительных документов; документ, содержащий сведения о доле Российской Федерации, субъекта Российской Федерации или муниципального образования в уставном капитале юридического лица (реестр в Едином государственном реестре юридических лиц); документ, подтверждающий полномочия руководителя юридического лица на осуществление действий от имени юридического лица (копия решения о назначении этого лица или о его избрании, в соответствии с которыми руководителем юридического лица обладает правом действовать от имени юридического лица без доверенности; физические лица предъявляют документ, удостоверяющий личность, или представляют копию всех его копий, опись представленных документов. В случае, если от имени претендента действует его представитель по доверенности, к заявке должна быть приложена доверенность на осуществление действий от имени претендента, оформленная в установленном порядке, или нотариально заверенная копия такой доверенности. В случае, если доверенность на осуществление действий от имени претендента является публичной офертой для заключения договора о задатке в соответствии со статьей 437 Гражданского кодекса Российской Федерации, а подана претендентом заявка и перечисление задатка являются акцептом такой оферты, после чего договор о задатке считается заключенным в письменной форме.

Подавление итотов аукциона состоится 22.04.2014 в 16 часов. 00 мин. по московскому времени по адресу: Чувашская Республика, г. Шумерля, ул. Октябрьская, д. 24, каб. 14. Победителем аукциона признается участник, предложивший наиболее высокую цену за имущество.

Договор купли-продажи заключается между собственником имущества и победителем аукциона не ранее 10 рабочих дней и не позднее 15 рабочих дней со дня подачи итотов аукциона. При уклонении или отказе победителя аукциона от заключения договора купли-продажи имущества аукциона аукцион утрачивает право на заключение указанного договора и задаток ему не возвращается. Результаты аукциона аннулируются продавцом. Задаток и платеж от победителя аукциона выносятся на расчетный счет Шумерлинского районного суда (администрация Шумерлинского района, л/сч 05183Т0012), расчетный счет № 4030281099705000011 в РКЦ г. Шумерля, БИК 049700000, ИНН 212501001. Ознакомиться с формой заявки, условиями договора купли-продажи, можно с момента приема заявок по адресу: г. Шумерля, ул. Октябрьская, д. 24, каб. 14, тел. (83536) 2-43-42 и на официальном сайте www.torgi.gov.ru.

Канашская районная администрация информирует население о предстоящем предоставлении земельного участка сельскохозяйственного назначения площадью 79956 кв. м., с кадастровым номером 21.11:140306:452, расположенного по адресу: Чувашская Республика, Канашский район, земельный участок расположен на юго-восточной части квартала, участок находится в 80 м по направлению на север от д. 2 по ул. Ленина в д. Больше Бишкин. Разрешенное использование - для сельскохозяйственного производства. Срок аренды - 49 лет.

Желающим приобрести вышеуказанный земельный участок обратиться с заявлением в администрацию Канашского района по адресу: г. Канаш, ул. 30 лет Победы, 87, в течение 30 дней со дня опубликования, тел. 8 (83533) 42-80-80.

Адрес: 428019, ШУПАШКАР, ИВАН ЯКОВЛЕВ ПРОСПЕКЦ, 13, ПИЧЕТ СУРЧ, III ХУТ, «ХЫПАР». Редакция телефоны: 56-00-67 - директор - тёр редактор; 56-33-64 - тёр редактор сумё; 56-04-17 - тёр редактор сумё; 62-08-62 - секретариат, яваллэ секретарь; пайсеме: 28-85-01 - общество пурнэсене политика пайё; 56-06-82 - экономика пайё; 56-22-31, 28-85-91 - социаллэ пурнэсэна вёрнё пайё; 56-08-61 - культурна чаваш диаспори пайё; 28-85-11 - Чаваш Республика Журналистсен сөөзён правленийё; Ес күнө 8 сехете те 45 минутран пулса 17 сехете 45 минутчен, шамат кунагырсырми кунсёр пулсе.

Патёрлө районёнчи Аслэ Арапуш яленче пурнакан телелё мийдара — Елена Ивановна Вениамин Петрович ВЛАСОВСЕНЕ — сёме савёрйаранна 55 сүл ситнэ ятпа, вёсен сёлне Надеждана суралнэ кунёне чун-чёререне саламлатпяр. Чаваш юманё нек тёрехлэх, сирёп сывлах, такар кун-сул, тулли телел сунатпяр. Малашне те пархатар курмалла, тумхас-сёр сүлта хавшамасар умталла пултёрчө. Ачисеме мёнчкёсем, сываё таванёсем.

В соответствии с постановлением администрации Шумерлинского района от 27 февраля 2014 года №59, отдел экономики администрации Шумерлинского района сообщает о проведении 9 апреля 2014 года в 10.30 часов аукциона, который состоится по адресу: с. Шумерья, ул. Советская, д. 8, в здании администрации, каб.24.

По продаже права на заключение договора аренды земельного участка с кадастровым номером 21-23-06011-188 (л/сч 02): 13 из земель сельскохозяйственного назначения, для ведения личного подсобного хозяйства, по адресу: Шумерлинский район, Староукульское с/пос., площадью 7008 кв.м., годовой размер арендной платы - 10 руб. 00 копеек.

Заявки на участие в аукционе принимаются с 6 марта 2014 года по 4 апреля 2014 года, до 17 часов в отделе экономики. Рассмотрение заявок на участие в аукционе будет проводиться с 7 апреля 2014 года в 14.00 часов. Регистрация участников аукциона проводится с 9 апреля 2014 года с 9.00 до 10.00 часов.

Шаг аукциона составляет 5% от начального размера арендной платы, размер внесодного задатка 20% от начального размера арендной платы. Телефон для справок: 2-32-40. Более подробную информацию можно найти на официальном сайте администрации Шумерлинского района и на сайте торгов torgi.gov.ru

Конкурсная комиссия по проведению торгов (конкурсов, аукционов) по продаже земельных участков, продаже права на заключение договоров аренды земельных участков, администрации Шумерлинского района, информирует о проведении 07.04.2014 года в 14 часов. 00 мин. аукциона по продаже объектов в форме подачи предложений о цене по адресу: г. Шумерля, ул. Октябрьская, д. 24. Решение об отказе в проведении аукциона может быть принято организатором аукциона в любое время, но не позднее чем за три дня до наступления даты его проведения.

Предметы аукциона - земельные участки из земель сельскохозяйственного назначения, предназначенные для сельскохозяйственного производства, на которых государственная собственность не разграничена, в следующем составе:

- 1.1. имеющий местоположение: Чувашская Республика, Шумерлинский район, Егоркинское сельское поселение: 1.1.1. земельный участок общей площадью 6,8 га, кадастровый номер 21-23-06011-187 (л/сч 8); 1.1.2. земельный участок площадью 9,79 га, кадастровый номер 21-23-06011-188 (л/сч 2); 1.1.3. земельный участок общей площадью 36,42 га, кадастровый номер 21-23-06011-189 (л/сч 3); 1.1.4. земельный участок общей площадью 5,0 га, кадастровый номер 21-23-06011-190 (л/сч 4); 1.1.5. земельный участок общей площадью 51,33 га, кадастровый номер 21-23-06011-201 (л/сч 5); 1.1.6. земельный участок общей площадью 66,3 га, кадастровый номер 21-23-06011-204 (л/сч 6); 1.1.7. земельный участок общей площадью 7,97 га, кадастровый номер 21-23-06011-207 (л/сч 7); 1.1.8. земельный участок общей площадью 10,98 га, кадастровый номер 21-23-06011-272 (л/сч 8); 1.1.9. земельный участок общей площадью 11,33 га, кадастровый номер 21-23-07102-198 (л/сч 9); 1.2. имеющий местоположение: Чувашская Республика, Шумерлинский район, Юманское сельское поселение - земельный участок общей площадью 107,73 га, кадастровый номер 21-23-00000-3971 (л/сч 10).

Начальная цена продажи земельного участка, «шаг аукциона», размер задатка: лот №1 - начальная цена 23700 руб., «шаг аукциона» 1185 руб., задаток 4740 руб.; лот №2 - начальная цена 34100 руб., «шаг аукциона» 1705 руб., задаток 6820 руб.; лот №3 - начальная цена 129300 руб., «шаг аукциона» 6465 руб., задаток 25860 руб.; лот №4 - начальная цена 17400 руб., «шаг аукциона» 870 руб., задаток 3480 руб.; лот №5 - начальная цена 184000 руб., «шаг аукциона» 9200 руб., задаток 36800 руб.; лот №6 - начальная цена 240000 руб., «шаг аукциона» 12000 руб., задаток 48000 руб.; лот №7 - начальная цена 28000 руб., «шаг аукциона» 1400 руб.; лот №8 - начальная цена 58000 руб., «шаг аукциона» 2900 руб., задаток 11600 руб.; лот №9 - начальная цена 400000 руб., «шаг аукциона» 2000 руб., задаток 8000 руб.; лот №10 - начальная цена 380000 руб., «шаг аукциона» 19000 руб., задаток 76000 руб.

Решение о проведении аукциона принято постановлением администрации Шумерлинского района от 20.02.2014 № 82.

Задаток и платеж от победителя аукциона вносятся на расчетный счет Шумерлинского районного суда (администрация Шумерлинского района, л/сч 05183Т0012), расчетный счет № 4030281099705000011 в РКЦ г. Шумерля, БИК 049700000, ИНН 212501001, назначение платежа - «Задаток для участия в аукционе (л/сч 05183Т0012)» и должен быть внесен не позднее 01.04.2014.

Ознакомиться с формой заявки, условиями договоров о задатке и купли-продажи, можно с момента приема заявок. Срок и адрес приема заявок: с 05.03.2014 по 01.04.2014 в 08 часов. 00 мин. до 17 часов. 00 мин. по московскому времени по адресу: ЧР, г.Шумерля, ул. Октябрьская, д.24, тел.(83536) 2-43-42; лот №1 - начальная цена 23700 руб., «шаг аукциона» 1185 руб., задаток 4740 руб.; лот №2 - начальная цена 34100 руб., «шаг аукциона» 1705 руб., задаток 6820 руб.; лот №3 - начальная цена 129300 руб., «шаг аукциона» 6465 руб., задаток 25860 руб.; лот №4 - начальная цена 17400 руб., «шаг аукциона» 870 руб., задаток 3480 руб.; лот №5 - начальная цена 184000 руб., «шаг аукциона» 9200 руб., задаток 36800 руб.; лот №6 - начальная цена 240000 руб., «шаг аукциона» 12000 руб., задаток 48000 руб.; лот №7 - начальная цена 28000 руб., «шаг аукциона» 1400 руб.; лот №8 - начальная цена 58000 руб., «шаг аукциона» 2900 руб., задаток 11600 руб.; лот №9 - начальная цена 400000 руб., «шаг аукциона» 2000 руб., задаток 8000 руб.; лот №10 - начальная цена 380000 руб., «шаг аукциона» 19000 руб., задаток 76000 руб.

Решение о проведении аукциона принято постановлением администрации Шумерлинского района от 20.02.2014 № 82. Задаток и платеж от победителя аукциона вносятся на расчетный счет Шумерлинского районного суда (администрация Шумерлинского района, л/сч 05183Т0012), расчетный счет № 4030281099705000011 в РКЦ г. Шумерля, БИК 049700000, ИНН 212501001, назначение платежа - «Задаток для участия в аукционе (л/сч 05183Т0012)» и должен быть внесен не позднее 01.04.2014.

Ознакомиться с формой заявки, условиями договоров о задатке и купли-продажи, можно с момента приема заявок. Срок и адрес приема заявок: с 05.03.2014 по 01.04.2014 в 08 часов. 00 мин. до 17 часов. 00 мин.